

MARTIN HASPELMATH, ANDREA D. SIMS: O ČEM JE MORFOLOGIE

Z anglického originálu *Understanding Morphology* (2. vydání, 2010)

přeložili Aleš Klégr a Kateřina Vašků

Praha: Karolinum, 2015, 376 stran

ISBN 978-80-246-2504-1

V nedávné době založenou edici *Lingvistika*, v níž Karolinum vydává překlady významných úvodních či učebních textů, obohatila během roku 2015 vynikající publikace *O čem je morfologie*, pod níž jsou podepsáni Martin Haspelmath a Andrea D. Sims. Text, který poprvé vyšel v roce 2002, se dočkal druhého, přepracovaného a aktualizovaného vydání v roce 2010. Toto druhé vydání je také základem českého překladu, který pořídili Aleš Klégr a Kateřina Vašků.

Podobně jako jiné tituly ve zmíněné ediční řadě (např. *Sociolingvistika: metody a interpretace*, 2012, či *Základy psycholingvistiky*, 2014) představuje také tato kniha pokročilý úvod do oblasti, jež je čím dál více v popředí pozornosti. Jde o text, který do patřičné šíře i hloubky mapuje poslední desetiletí intenzivního výzkumu morfologie, a to jak na zdánlivě dobře známých datech angličtiny, tak také na mnohem nepřístupnější materii exotičtějších jazyků. Jen letmé prolistování knihy stačí k tomu, abychom se utvrdili v představě, že morfologie je cokoli, jenom ne „nadbytečná“ či redukovatelná na fonologii nebo syntax. Zároveň platí, že jde o náročnou četbu, která však připravenému čtenáři nabídne bohatý jazykový materiál, nespočet lákavých interpretací i pár kontroverzních teoretických nápadů.

Knihy je rozvržena do dvanácti kapitol; každou kapitolu uzavírá nejen résumé hlavních bodů, ale také dva typy cvičení, jedno — zdánlivě prostší — „na porozumění“, k němuž pak na konci nalezneme užitečný klíč, druhé obtížnější a také otevřenější, které autoři nazývají „výzkumné cvičení“. Oba typy úkolů kreativně a interaktivně rozvíjejí jednotlivá témata, která tato zdařilá publikace nabízí.

V úvodu autoři přicházejí nejen s definicí morfologie, jež musí zohlednit obrovskou tvaroslovnou diverzitu, kterou v jazycích nacházíme, ale zamýšlejí se i nad cíli morfologického výzkumu. Přesvědčivě ukazují, nakolik takové cíle diktují charakter i směřování morfologických teorií. Formulují čtyři základní rámce: elegantní popis, jež směřuje k co nejspornějšímu a nejobecnějšímu popisu zkoumaných jevů; kognitivně realistický popis, jehož ambicí je nějakým způsobem modelovat reálný postup mluvčích (to, co bychom mohli označit za „morfologickou kompetenci“); restriktivní architekturu popisu, která vychází z předpokladu určité univerzální gramatiky; a nakonec mimosystémový výklad, což je možná obecnější podoba výše uvedené restriktivní architektury, spočívající v hlubších otázkách po povaze morfologických jevů a důvodech jejich existence. Autoři poukazují na to, že v současném morfologickém bádání převažuje obvykle jedna z těchto tendencí, zatímco ideální kombinace mimosystémového popisu a formální analýzy příliš pěstována není. Jednou z velkých zásluh této učebnice je tak právě tato kombinace, spojená ještě s třetím cílem, ke kterému se autoři také často odvolávají, totiž s kognitivně realistickým popisem zkoumaných jevů: kniha tedy jednoznačně zaujme nejen prezentací extrémně komplikovaných morfologických systémů (zejména v oblasti flexe), ale také otázkami, proč taková morfologie existuje, jak je možné, že ji mluvčí

zvládají, jak vůbec vzniká a proč vykazuje (v mnoha případech) pozoruhodnou diachronní rezistenci.

Tyto obecné otázky stojí v pozadí všech základních témat, které kniha přináší: po definici základních pojmů (afixy, báze, kořeny, morfémy, alomorfy apod.) nás autoři provedou problematikou pravidel (kap. 3), mentálního lexikonu (kap. 4), rozdílu mezi flexí a derivací (kap. 5), produktivitou (kap. 6), syntaktickým pojetím některých morfologických struktur (kap. 7), flektivními paradigmaty a třídami (kap. 8), hypotézou lexikální integrity (kap. 9), morfonologickými alternacemi (kap. 10), otázkou morfologie a valence (kap. 11) a nakonec problematikou frekvenčních jevů a účinků v morfologii (a *na* morfologii) (kap. 12).

Jak upozorňují překladatelé v ediční poznámce, badatelský „svět“, který tato kniha odkrývá, nepatří v českém kontextu k příliš navštěvovaným, a proto i česká terminologie je v mnoha případech naprostou novinkou. I proto bych chtěl na následujících stránkách naznačit nejnovější vývoj a přičinit (spíše skrytě) i pár překladatelských poznámek.

Mám za to, že mezi všemi tématy, o nichž text pojednává, se za poslední roky (tedy od r. 2010, popř. již od prvního vydání v r. 2002) dostalo pozornosti především šesti fenoménům. V rámci slovtvorby to je bezpochyby kompozice, klasifikace kompozit a obecnější otázka hranic mezi kompozicí a syntaxí (popř. lexikonem), dále pak tradiční pojem produktivity a možnosti zejména kvantitativního pojetí. V rámci flexe, jež současnému morfologickému výzkumu výrazně vévodí, to je otázka paradigmát a flexivních tříd, problém alomorfie, především alomorfie nepodmíněná a těžko vysvětlitelná, a nakonec jde o jev, který autoři takto nikde explicitně nenazývají, ale který se v knize vynořuje takřka pravidelně (a je pochopitelně zastoupen v bibliografických odkazech), totiž *morfologizace* automatických alternací. Vedle těchto témat však kniha přináší i něco, co je v českém prostředí naopak pěstováno velmi intenzivně a co tedy nutně ponechám stranou: jde o vztah morfologie a valence (viz např. 3. kapitola o hierarchizaci větné struktury, částečně i 7. kapitola o kooperaci morfologie a syntaxe v *Mluvnici češtiny 2* Jarmily Panevové a kol.) a jde také o účinky frekvence v morfologii, jimž se česká korpusová lingvistika věnuje odnepaměti (i zde lze uvést *Mluvnici češtiny 1* Václava Cvrčka a kol., v níž jsou frekvenční informace pevnou součástí výkladu).

Začnu-li slovtvornými tématy, zdá se mi, že kapitoly věnované produktivitě a kompozici nepatří k těm naprosto dokonalým. 6. kapitola o produktivitě je uvedena intuitivní definicí, jež poukazuje mj. na to, že povědomí mluvčích o produktivních a neproduktivních procesech je zcela jistě součástí nějaké širší slovtvorné kompetence, a proto ji musíme do jakéhokoli modelu takové kompetence zahrnout. Autoři pak prezentují restriktce slovtvorných pravidel, které v kvalitativním slova smyslu produktivitu určitých pravidel omezují (srov. též Štichauer, 2008, s. 32–43), pozastávají se u blokad potenciálních neologismů tam, kde je k dispozici ustálený a frekventovaný ekvivalent (zde se tedy otázka frekvence dostává do popředí) a postupují dále ke kvantitativnímu pojetí produktivity, tj. k otázce, zda a jak lze produktivitu měřit. Myslím, že posun od kvalitativního ke kvantitativnímu pojetí produktivity tu není dostatečně zdůrazněn, a zároveň tu v rámci kvantitativního přístupu není pečlivě oddělen *slovníkově založený* postup (dictionary-based) a *korpusově založený* po-

stup (corpus-based). I když je dnes korpus neodmyslitelnou součástí jakéhokoli kvantitativního výzkumu, bylo by přesto dobré definovat minimálně dva aspekty, které jsou v literatuře zcela běžné. Na jedné straně lze pojmut produktivitu právě jako *kvalitativní jev*, v rámci něhož studujeme zejména zmíněné restriktce. Tento aspekt produktivity se někdy nazývá *disponibilita* (podle Corbinové, 1987, s. 177), v anglické literatuře *availability* (např. Bauer, 2001, 2008). Na straně druhé pojímáme běžně produktivitu *kvantitativně*, tj. jako určitou *výnosnost* (rentabilitu, opět po vzoru Corbinové, angl. *profitability*). Ačkoli autoři omezují pojem *profitability* jen na počet skutečných slov utvořených nějakým slovotvorným pravidlem, tedy na *type frequency* (s. 149), je ve skutečnosti daleko příhodnější říci, že tuto výnosnost lze měřit dvěma způsoby: buď právě na základě slovníků (a pak dostaneme zmíněnou frekvenci typů, jež může vykazovat nějaké zajímavé diachronní tendence), nebo na základě korpusů, ale pak už pracujeme s *pravděpodobností* růstu určitých slov. A právě tuto *pravděpodobnost* se snaží zachytit dnes celkem populární Baayenova koncepce, již autoři (možná až příliš) stručně prezentují na konci šesté kapitoly (srov. Štichauer 2009a; 2009b pro zevrubný popis kvantitativních přístupů).

Rovněž ke kapitole věnované kompozici bych rád uvedl pár poznámek. Ponechám stranou trochu nepřesný příklad italských verbonominálních kompozit na s. 161, z něhož by čtenář mohl nabýt dojmu, že italština má VN kompozici se specifickou sémantickou instrukcí „nástroj k děláni x“ (*portabagagli* „kufr“, *lavapiatti* „myčka“). Ve skutečnosti je tato instrumentální interpretace jen jeden z možných sémantických výstupů (a kromě toho existuje bohatá literatura jak k polysémii, tak i k diachronii VN kompozit; srov. např. Ricca, 2005, 2010; Štichauer, 2016). Naši pozornost si zaslouží především obecnější otázka typologie či klasifikace kompozit.

Přestože autoři v závěru kapitoly na s. 171 zmiňují typologickou studii Guevary a Scaliseho (2009), je zároveň překvapivé, že nijak nezohledňují klasifikační návrh, který z boloňské morfologické skupiny (*Morphology at Bologna Group*) přímo vzešel (srov. Bisetto — Scalise, 2005; Scalise — Bisetto, 2009; též Scalise — Guevara, 2006). Ten sice není nijak zásadní (a mimoto prošel za poslední roky určitými modifikacemi), ale vykazuje rysy typické pro již zmíněný elegantní popis. Jestliže autoři recenzované publikace hovoří o endocentricitě a exocentricitě kompozit (na s. 159–160), založené na (ne)přítomnosti sémantického řídicího členu (*hlavy*), pak lze tuto distinkci vztáhnout rovněž na všechny vyšší třídy kompozit, jež se běžně vydělují: subordináční, atributivní (a apoziční), ale i koordinační. V případě koordinačních kompozit se pak endocentricita bude týkat obou složek kompozita (jako např. v českém *černobílý*, kde jsou si sémanticky vzato obě adjektiva rovnocenná). Stojí za povšimnutí také fakt, že sémanticky pojatá endocentricita/exocentricita je v mnoha případech nedostatečná. Autoři proto zmiňují také pojem *formální* hlavy, která jakožto morfosyntaktický lokus kompozita (s. 164) charakterizuje i skupinu sémanticky exocentrických kompozit (srov. Štichauer, 2013, pro pokus aplikovat takovou klasifikaci na česká kompozita).

Přejdeme-li teď k flexi, je bezpochyby velkým tématem *paradigma* či vůbec *paradigmatické* uspořádání, které autoři poodkrývají nejprve diskusí o rozdílu mezi morfémově založenými modely a slovně založenými modely. Ačkoli jde o rozdíl, který charakterizuje především obecnou povahu pravidel (a také proto je o něm řeč v kapitole 3), vrací se pak v zásadní diskusi o povaze lexikonu (v kap. 4) a ve vynikající ana-

lýze rozdílu mezi flexí a derivací (kap. 5). V osmé kapitole, věnované právě flexivním paradigmátům, se paradigmatické *versus* syntagmatické vztahy stávají ústředním bodem výkladu. Nejde jen o běžnou definici paradigmatické a syntagmatické slovníku, jak jsme tu na ni zvyklí, ale o zásadní premisu, z níž vychází celá řada morfologických teorií, jako je např. teorie paradigmatické funkce (*paradigm function morphology*): „V oblasti flexivní morfologie je primárním předmětem analýzy (a to jak pro lingvistu, tak pro toho, kdo si jazyk osvojuje) paradigma spíše než jen určitý slovní tvar“ (Stump, 2001, s. 28). Paradigma tedy není jen užitečnou notační pomůckou, „mřížkou“, do níž zapisujeme sadu slovních tvarů dle flexivních hodnot (ačkoli by se tak z dodatku na s. 127 mohlo zdát), ale důležitým (byť abstraktním, avšak kognitivně velmi reálným) objektem, bez něhož nevysvětlíme existenci flexivních tříd a implikačních vztahů uvnitř a vně těchto tříd, nevysvětlíme synkretismus ani opačný jev alomorfe flexivních koncovek napříč třídami, nevysvětlíme ani defektivitu nebo, jak záhy uvidíme, celou řadu morfologizovaných alternací.

Autoři v osmé kapitole nabízejí precizní výklad jednotlivých jevů: velmi dobře ukazují, v čem spočívá přináležitost k flexivní třídě a jak paradigmatická struktura řídí predikci konkrétních tvarů uvnitř tříd. Ačkoli se jen omezují na konstatování, že má-li jazyk *supletivní alomorfii* v koncovkách (např. v italštině infinitivní sufixy *-are/-ere/-ire*), bude mít i flexivní třídy, pro další úvahy, které se v poslední době objevily, to může jako východisko bohatě stačit. Např. Carstairs-McCarthy (2010) přichází se smělými (a značně spekulativními) tezemi o vzniku morfologie. I když je nejspíš nemožné vznik takové alomorfe přesvědčivě vysvětlit, přesto Carstairs-McCarthy rozumně poukazuje na to, že alomorfie vnáší do jazykových systémů extrémní podobu synonymie (tj. celou řadu sufixů či koncovek se zcela identickým významem). Jazyky však mají tendenci takovou synonymii eliminovat, a to dvěma způsoby, které autor nazývá *syntagmatické a paradigmatické prostředky k eliminaci synonymie* (*synonymy avoidance devices*). Syntagmatické prostředky zřejmě nepřekvapí: máme-li dvě synonymní koncovky pro daný morfosyntaktický soubor rysů (např. v češtině *u/ě-e* v lok. sg. u vzoru *list*), bude jedna z forem vykazovat postupně tendenci k určitým spojeníům či kolokacím (*na Pražském hradě* je frekventovanější a přijatelnější než *na Pražském hradu*, srov. Cvrček a kol., 2010, s. 165). Jako paradigmatický prostředek k eliminaci těchto synonymií tu podle Carstairs-McCarthyho je právě konstituce flexivních tříd. Jakmile budou dvě identické koncovky „rozhozeny“ mezi dvě flexivní třídy, synonymie je odstraněna — stává se z ní sice homonymie vedoucí k synkretismu, ale ten je jako systematický jev víceméně neškodný.

Právě synkretismu je v poslední době věnována velká pozornost (Stump, 2001, kap. 7; 2016, kap. 10; Baerman et al., 2005). Autoři recenzované publikace pojímají tento jev, společně s defektivností, jako jednu z možných diskrepancí mezi ideální *one-to-one* korespondencí mezi formou a významem a seznamují nás se stěžejním pojmem *referenčních pravidel* (*rules of referral*), která bych možná do češtiny převedl spíš jako *pravidla odkazu*. Funkcí těchto pravidel, o jejichž kognitivně reálném základu autoři nepochybují (srov. na s. 201 diachronní důkaz), je zajistit, aby daná forma, realizující jeden morfosyntaktický soubor, „odkazovala“ zároveň na jakoukoli identickou formu, která však realizuje jiný morfosyntaktický soubor. Např. ve španělštině mají slovesa 1. třídy v imperfektu v singuláru stejný tvar v 1. i 3. osobě (*hablaba, habla-*

bas, hablaba). Pravidlo odkazu tedy stanoví, že tvar 1. os. „odkazuje“ na tvar 3. os. sg. (a není nutné formulovat dvě identická pravidla exponence). Problém takto formulovaných pravidel je jednak směr jejich působení, jednak jejich rozsah v případě velkých synkretismů, které jdou za hranice tzv. přirozených tříd. První aspekt autoři v podstatě nijak neřeší, neboť předpokládají obousměrnost či vzájemnost (takže není třeba nijak stanovovat, zda 1. os. odkazuje na 3. os., či právě naopak) — v tomto ohledu původní Stumpovu definici těchto pravidel ale značně zjednodušují (srov. Stump, 2001, s. 212 a násl., kde je otázka směru přímo součástí definice různých druhů synkretismu; srov. též Baerman et al., 2005). Druhý problém spočívá v popisu takového synkretismu, který sdružuje tvary nepatřící do přirozené třídy. A tady nám autoři recenzované publikace nenabízejí explicitní definici takových tříd, ačkoli paradigma litevského slovesa (na s. 198), kde je v prezentu indikativu identický tvar pro 3. os. sg. i pl., je jako příklad přirozené třídy dostatečně ilustrativní. Avšak existuje mnoho případů synkretismu, kde soubor identických tvarů rozhodně netvoří takto jednoduchou koherentní skupinu. Tím se však dostáváme k poslednímu velkému tématu, které se týká obecněji pojaté alomorfie i morfologizace „přirozených“ (automatických) alternací.

Výklad věnovaný fonologickým a morfonologickým alternacím patří v recenzované knize k těm nejlepším. Autoři nejprve v úvodní kapitole věnované hlavním pojmům (na s. 39–44) definují pojem *alternace* jako vztah mezi dvěma různými fonologickými formami (alomorfy) a zmiňují *morfonologická pravidla* jako tradiční prostředek k jejich vysvětlení (zde se na s. 40 objevuje zanedbatelný překladatelský lapsus, kde místo „alternace“ čteme „alternativy“). Postupují pak dál k různě odstupňované fonologické, morfoložické či lexikální *podmíněnosti* těchto alternací a definují tak různé typy alomorfie (od fonologicky zcela transparentní až po silný supletivismus). Povaha alternací je natolik zásadní téma, že mu autoři pak věnují ještě celou 10. kapitolu. Ta nás přehledně provází dvěma typy alternací: automatickými (či spontánními) a morfonologickými. Jak je patrné, automatické alternace lze vysvětlit ryze fonologicky jako případ spontánně vynucené — a stále aktivní — fonetické změny (např. neutralizace znělosti či palatalizace v některých jazycích). Naproti tomu morfonologické alternace pocházejí diachronně vzato z automatických procesů, avšak tyto procesy už nejsou synchronně vzato aktivní. Autoři velmi pečlivě definují rozdíly mezi oběma typy alternací (přehledně je pak shrnuje tabulka 10.1 na s. 241), nabízejí nezbytný diachronní úhel pohledu a nakonec ukazují, jaké teoretické dopady mají daná fakta na povahu fonologie a morfologie, respektive na vztah mezi fonologií a morfologií. Jednoznačně se přiklánějí k *morfoložickému* pojetí morfonologických jevů, a to právě díky množství případů, kdy se původní fonologicky aktivní procesy *morfoložizují*. Přestože autoři tento termín nikde explicitně nepoužijí, data, které nám nabízejí, takový proces jednoznačně dokládají. K příkladu německého umlatu (s. 238–239, 245) bychom mohli přidat mimo jiné i celou řadu morfoložizací přehlásky v italských dialektech (srov. Štichauer, 2012, s. 79–80).

V této jinak dokonalé prezentaci morfoložicky podmíněných alternací však zcela nečekaně chybí cosi, co je naprosto zásadním pojmem posledních desetiletí morfoložického badání, a to minimálně od Aronoffa (1994). Fonologicky odlišné formy daného lexému (alomorfy), ať už je mezi nimi jen mírná fonetická distance nebo zcela

neredukovatelný supletivismus, se neobjevují v rámci paradigmát jen v tom, co jsme tu už označili jako „přirozené třídy“. Jistě existují „přirozené“ alternace, kde je jeden alomorf omezen např. na všechny tvary přítentu, druhý pak na perfektum (srov. latinské *faciō, facis, ... vs. fēcī, fēcistī, ...* kde proti sobě „interparadigmaticky“ stojí přítentní a perfektní kmen *fac-/fēc-*), ale velmi často se také stává, že jeden a týž alomorf se objevuje v „buňkách“ (držím se zde ekvivalentu anglického *cell*, který překladatelé používají), které společně žádnou přirozenou třídu nevytvářejí (jako např. přítens vs. perfektum, singulár vs. plurál atd.). Tak např. v některých nepravidelných slovech ve španělštině se jeden kmen, např. *veng-* (od slovesa *venir*, „přijít“), objevuje v 1. os. sg. přítentu a pak v celém paradigmatu konjunktivu přítentu.

Právě pro tyto nepřirozené soubory paradigmatických „okének“ (a tady si *cell* překládám trochu po svém) se ujal (možná mírně protivný, leč motivovaný) termín *morfóm*. Na rozdíl od klasického *morfému* však není možné u *morfómu* hovořit o lexikální kategorii a o jednotném významu. V původní definici o něm Aronoff říkal, že to je jen „zvuková forma“, pro niž je charakteristická čistě autonomní morfologická distribuce, tzn. že k fonologické *inkoherenci* (o níž mluví i autoři recenzované publikace) se zde připojuje ještě morfologická *inkoherence*. Studium *morfomických vzorců* je tak patrně jednou z největších teoretických inovací současné morfologie (srov. mezi mnoha jinými Goldbach et al.; Maiden, 2005; 2011; Štichauer, 2012, s. 80–83); jejich diachronně rezistentní i synchronně aktivní (a tedy kognitivně velmi reálná) existence je jednoznačným důkazem *paradigmatických vazeb* v morfologii a nezvratným argumentem pro *morfologickou autonomii*, již nelze redukovat ani na fonologii, ani na syntax.

Jak je patrné, kniha *O čem je morfologie* nabízí celou řadu zásadních pojmů, klade zajímavé otázky a nabízí čtenáři — zejména prostřednictvím zmíněných cvičení — téměř „iniciační“ rituál, díky němuž se dostane do nesmírně dynamického světa současného morfologického bádání. Český překlad tento badatelský svět zprostředkoval téměř dokonale. I proto bude kniha ve zmíněné edici *Lingvistika* bezesporu patřit mezi ty nevyhledávanější.

LITERATURA

- ARONOFF, M. (1994): *Morphology by Itself. Stems and Inflectional Classes*. Cambridge (MA): The MIT Press.
- BAERMAN, M. — BROWN, D. — CORBETT, G. (2005): *The Syntax-Morphology Interface. A Study of Syncretism*. Cambridge: Cambridge University Press.
- BAUER, L. (2001): *Morphological Productivity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- BAUER, L. (2008): *Productivity: theories*. In: P. ŠTEKAUER — R. LIEBER, (eds.), *Handbook of Word-Formation*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, s. 313–332.
- BISETTO, A. — SCALISE, S. (2005): The classification of compounds. *Lingue e Linguaggio*, IV, 2, s. 319–332
- CARSTAIRS-McCARTHY, A. (2010): *The Evolution of Morphology*. Oxford: Oxford University Press.
- CORBIN, D. (1987): *Morphologie dérivationnelle et structuration du lexique*, 2 voll., Tübingen: Niemeyer.
- CVRČEK, V. a kol. (2010). *Mluvnice češtiny 1. Jak se píše a jak se mluví*. Praha: Karolinum.
- GOLDBACH, M. — HINZELIN, M.-O. — MAIDEN, M. — SMITH, J. C. (eds.) (2011):

- Morphological Autonomy. Perspectives from Romance Inflectional Morphology.* Oxford: Oxford University Press.
- GUEVARA, E. — SCALISE, S. (2009): Searching for universals in compounding. In: S. SCALISE — E. MAGNI — A. BISETTO (eds.), *Universals of Language Today.* Amsterdam: Springer, s. 101–128.
- MAIDEN, M. (2005): Morphological autonomy and diachrony. In: G. BOOIJ — J. VAN MARLE (eds.), *Yearbook of Morphology 2004.* Dordrecht: Springer, s. 137–175.
- MAIDEN, M. (2011): Morphophonological innovation. In: M. MAIDEN — J. C. SMITH — A. LEDGEWAY (eds.), *The Cambridge History of the Romance Languages. Volume I. Structures.* Cambridge: Cambridge University Press, s. 216–267.
- RICCA, D. (2005): Al limite tra sintassi e morfologia: i composti aggettivali V-N nell'italiano contemporaneo. In M. GROSSMANN — A. M. THORNTON (eds.), *La formazione delle parole. Atti del XXVII Congresso Internazionale di Studi della Società di Linguistica Italiana. L'Aquila, 25–27 settembre 2003.* Roma: Bulzoni, s. 465–486.
- RICCA, D. (2010): Corpus data and theoretical implications. With special reference to Italian V-N compounds. In: S. SCALISE — I. VOGEL (eds.), *Cross-Disciplinary Issues in Compounding.* Amsterdam: John Benjamins, s. 237–254.
- SCALISE, S. — BISETTO, A. (2009): The classification of compounds. In: R. LIEBER — P. ŠTEKAUER (eds.), *The Oxford Handbook of Compounding.* Oxford: Oxford University Press, s. 34–53.
- SCALISE, S. — GUEVARA, E. (2006): Exocentric compounding in a typological framework. *Lingue e Linguaggio*, V/2, s. 185–206.
- STUMP, G. (2001): *Inflectional Morphology. A Theory of Paradigm Structure.* Cambridge: Cambridge University Press.
- STUMP, G. (2016): *Inflectional Paradigms. Content and Form at the Syntax-Morphology Interface.* Cambridge: Cambridge University Press.
- ŠTICHAUER, P. (2008): *Derivace a kompozice v diachronní perspektivě: nomina agentis ve vývoji italštiny.* Praha: Karolinum.
- ŠTICHAUER, P. (2009a): K otázce produktivity (nejen) verbonominálních kompozit v italštině. *Časopis pro moderní filologii*, 91, 2, s. 65–77.
- ŠTICHAUER, P. (2009b): Approccio quantitativo alla produttività morfologica: alcuni sviluppi recenti. *Écho des études romanes*, V, 1–2, s. 7–25.
- ŠTICHAUER, P. (2012): Analogie v morfologickém vývoji románských jazyků: „essai de méthode“. *Časopis pro moderní filologii*, 94, 2, s. 77–86.
- ŠTICHAUER, P. (2013): Je možná nová klasifikace českých kompozit? *Časopis pro moderní filologii*, 95, 2, s. 113–128.
- ŠTICHAUER, P. (2016): Verb-noun compounds in Italian from the 16th century onwards: An increasing exploitation of an available word-formation pattern. *Morphology*, 26, 2, s. 109–131. DOI 10.1007/s11525-015-9274-z.

